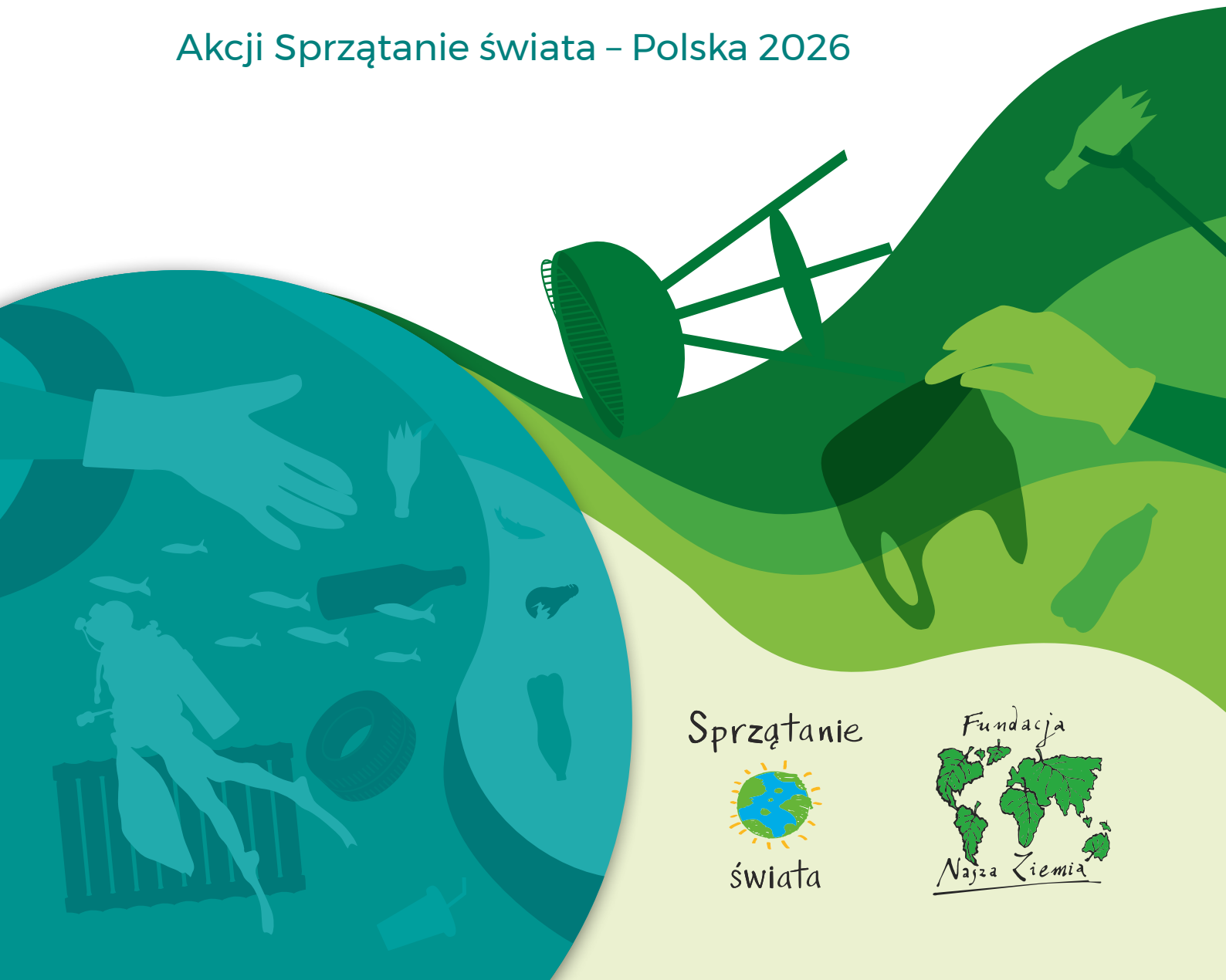

33 AKCJA Sprzątanie świata

Materiały edukacyjne

Akcji Sprzątanie świata – Polska 2026

Sprzątanie

świata

Wstęp

Drodzy Nauczyciele, Wychowawcy!

Oddajemy w Wasze ręce zestaw zadań edukacyjnych, które pomogą dzieciom i młodzieży lepiej zrozumieć, jak cennym skarbem jest woda oraz dlaczego warto chronić rzeki, jeziora, mokradła i morze przed zaśmiecaniem. W tym roku, zgodnie z hasłem **33. Akcji Sprzątanie świata – Polska: „SOS dla wody! Niech będzie wolna od śmieci”**, zachęcamy do odkrywania znaczenia akwenów i budowania poczucia odpowiedzialności za ich stan.

Przygotowaliśmy zadania oparte na dwóch artykułach. Pierwszy z nich to *Bogactwo akwenów. Wodne skarby Polski*, opracowany przez dr. Macieja Wojtonia – głównego specjalistę w Wydziale Komunikacji Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich. Omawia on między innymi rolę polskich wód i konieczność dbania o nie. Drugi tekst to *Zanim nurek zacznie zbierać śmieci pod wodą* redaktora naczelnego magazynu „Perfect Diver” – Wojciecha Zgoły, który ukazuje kulisy podwodnego sprzątania.

Zadania mają różny stopień trudności, dlatego z łatwością dopasujecie je do wieku i możliwości swoich podopiecznych. Poza rozwijaniem logicznego myślenia i rozwiązywania problemów przygotowane materiały kształtują umiejętności analityczne oraz zdolność wyciągania wniosków. Uczą również efektywnej współpracy i uważnej obserwacji, a przy tym nie brakuje w nich miejsca na dobrą zabawę.

Wśród ćwiczeń czeka na Was między innymi *Nurkowy quiz*, który sprawdzi wiedzę uczniów o podwodnym świecie, a także wyzwanie *Liczymy dla czystej wody!*, pokazujące matematykę w zupełnie nowej odsłonie – jako zasadniczy element planowania ekologicznych misji ratunkowych.

Partnerem 33. Akcji Sprzątanie świata – Polska jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Z tej okazji gorąco zachęcamy do pobrania materiałów edukacyjnych przygotowanych w ramach programu **„Aktywni Błękitni – szkoła przyjazna wodzie”**. Pod hasłem **„#WodyToNieŚmietnik”** czeka na Was pakiet pełen pomysłów. Znajdziecie w nim chociażby podcast *Dobry stan wód: Wygórowane normy czy ambitny cel?*, gotowy scenariusz zajęć dla klas IV–VI zwracający uwagę na problem zalegania odpadów w ekosystemach wodnych oraz pomysł na angażującą grę detektywistyczną. Wszystkie materiały są dostępne bezpłatnie pod tym [linkiem](#).

Mamy nadzieję, że wszystkie proponowane aktywności staną się inspiracją do ciekawych rozmów i praktycznych działań, a udział w tegorocznej Akcji będzie dla Waszych uczniów okazją nie tylko do sprzątania, lecz także do lepszego zrozumienia, dlaczego **każda kropla wody i każdy kawałek czystego brzegu mają znaczenie**.

dr Lena Tkaczyk
Główna Koordynatorka Projektów Edukacyjnych
Fundacji Nasza Ziemia

Bogactwo akwenów.

Wodne skarby Polski

Czy zastanawialiście się kiedyś, ile wody otacza nas każdego dnia? Wystarczy spojrzeć na mapę Polski, aby zobaczyć gęstą sieć rzek, tysiące jezior oraz linię brzegową Morza Bałtyckiego. Woda to jeden z najcenniejszych skarbów naszej przyrody. Dzięki niej mogą istnieć ludzie, zwierzęta i rośliny. Tworzy piękne krajobrazy, dostarcza pożywienia, pomaga w produkcji energii i daje miejsce do wypoczynku. Polska nie jest jeszcze krajem pustynnym, ale czy to oznacza, że wody mamy pod dostatkiem? Odpowiedź nie jest tak prosta, jak mogłoby się wydawać.

Rzeki - wodne drogi Polski

Przez Polskę przepływa około 150 tysięcy kilometrów rzek i potoków. Najdłuższą z nich jest Wisła, która liczy 1047 kilometrów długości. To właśnie ona od wieków łączy południe i północ kraju, przepływając przez wiele dużych miast. Drugą najważniejszą polską rzeką jest Odra, a do znaczących cieków wodnych w naszym kraju należą również Warta, Bug, Narew i San.

Rzeki od zawsze odgrywały ważną rolę w życiu człowieka. Dostarczały wodę do picia, umożliwiały transport towarów i pomagały rozwijać się miastom. Dziś nadal są niezwykle istotne – zaopatrują mieszkańców w wodę, są siedliskiem wielu gatunków zwierząt i pomagają odprowadzać nadmiar wody podczas intensywnych opadów.

Kraina jezior

Polska jest jednym z najbardziej jeziornych krajów Europy. Znajduje się tu ponad 7 tysięcy jezior o powierzchni większej niż 1 hektar. Największe ich skupiska występują na północy kraju – na Mazurach, Pomorzu i Pojezierzu Wielkopolskim.

Największym polskim jeziorem są Śniardwy, zajmujące ponad 110 kilometrów kwadratowych. Z kolei najgłębszym jeziorem jest Hańcza, której głębokość maksymalna przekracza 100 metrów. Jeziora są miejscem życia ryb, ptaków wodnych, płazów i licznych gatunków roślin. Dla ludzi stanowią także ważne miejsca wypoczynku, żeglarsstwa i kontaktu z naturą.

Morze Bałtyckie - okno Polski na świat

Północną granicę Polski tworzy Morze Bałtyckie. Choć nasze wybrzeże ma około 770 kilometrów długości, jego znaczenie jest znacznie większe, niż mógłby sugerować sam kilometraż.

Nad Bałtykiem znajdują się znaczące porty morskie, takie jak Gdańsk, Gdynia czy Szczecin. Morze umożliwia transport towarów, przyciąga miliony turystów i wpływa na klimat znacznej części naszego kraju. Na wybrzeżu można podziwiać ruchome wydmy, wysokie klify oraz cenne przyrodniczo obszary, zamieszkiwane przez wiele gatunków ptaków.

Czy wszystkie akweny są równie ważne?

Trudno wskazać najważniejszy akwen w Polsce. Każdy z nich pełni przecież inną funkcję, a wszystkie wzajemnie się uzupełniają. Duże rzeki dostarczają wodę milionom ludzi i odprowadzają jej nadmiar podczas powodzi. Jeziora magazynują wodę oraz są schronieniem dla zwierząt. Mokradła i torfowiska działają jak ogromne gąbki – zatrzymują wodę po opadach i oddają ją w czasie suszy. Morze natomiast wpływa na klimat, gospodarkę i transport.

Jak podkreślają hydrolodzy, najcenniejsze są często te zbiorniki, których zwykle wręcz nie zauważamy – niewielkie stawy, oczka wodne czy mokradła. To one pomagają zatrzymać wodę w krajobrazie i chronić przyrodę przed skutkami suszy.

Polska na tle innych krajów

Pod względem liczby jezior Polska może być porównywana do takich państw jak Finlandia, Szwecja czy Kanada, choć państwa te mają znacznie większe zasoby wodne. W naszym kraju jest wiele akwenów i cieków wodnych, jednak nie oznacza to automatycznie, że dysponujemy dużą ilością wody.

W rzeczywistości zasoby wody przypadające na jednego mieszkańca Polski należą do jednych z najniższych w Europie. Dla porównania mieszkańiec Finlandii ma do dyspozycji wielokrotnie więcej słodkiej wody niż osoba żyjąca w naszym kraju. Jednym z tego powodów jest nierównomierny rozkład opadów oraz szybki odpływ wody do Bałtyku.

Susza – coraz większe wyzwanie

Choć w Polsce nie brakuje rzek i jezior, coraz częściej mierzymy się z problemem suszy. W ostatnich latach obserwujemy długie okresy bez opadów, obniżanie się poziomu wód w rzekach i jeziorach oraz wysychanie części mokradeł. Skutki odczuwają zarówno rolnicy, mieszkańcy miast, jak i zwierzęta żyjące w pobliżu zbiorników wodnych.

Dlatego eksperci podkreślają, że każda kropla wody jest cenna. Ochrona mokradeł, sadzenie drzew, budowa zbiorników retencyjnych oraz rozsądne korzystanie z wody pomagają zachować jej zasoby na przyszłość.

Wodny skarb, o który warto dbać

Rzeki, jeziora, morze, stawy i mokradła tworzą niezwykłą sieć wodnych ekosystemów, dzięki którym Polska jest krajem pełnym życia. To właśnie woda łączy ludzi, zwierzęta i rośliny w jedną wielką przyrodniczą całość. Im lepiej poznamy nasze akweny, tym łatwiej będzie nam je chronić. A czysta i zadbane woda to jeden z najcenniejszych prezentów, jaki możemy zostawić przyszłym pokoleniom.

Informacja o autorze:

Doktor Maciej Wojtoń jest głównym specjalistą w Wydziale Komunikacji Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich.

Zanim nurek zacznie zbierać śmieci pod wodą

Pod wodą można znaleźć praktycznie wszystko. Od plastikowych butelek, przez telefony komórkowe, aż po miecze i noże czy przedmioty o wartości historycznej. Choć media najczęściej pokazują wydobywane z jezior samochody czy łodzie, nurek rekreacyjny sięga przede wszystkim po drobne śmieci. To właśnie ich na dnie jest zdecydowanie najwięcej i to one są największym problemem dla środowiska.

Co na dnie leży?

W jeziorach najczęściej znajdujemy:

- **tworzywa sztuczne:** butelki PET, plastikowe kubki, worki foliowe, folie, plandeki, opakowania po żywności, opony, wiadra, doniczki, zabawki czy różnego rodzaju taśmy;
- **metal:** puszki po napojach, konserwach czy nawet farbach, kawałki blachy, narzędzia, druty, łańcuchy oraz deski z wbitymi w nie gwoździami;
- **szkło i ceramikę:** butelki, słoiki, kieliszki, szklanki, talerze oraz potłuczone szkło, będące najgroźniejszą pułapką dla nurków i osób kąpiących się;
- **elektroodpady:** baterie, telefony komórkowe, radiostacje, wentylatory i inne urządzenia zawierające metal, plastik oraz przewody i układy elektroniczne;
- **inne przedmioty:** odzież, buty, okulary, portfele, dokumenty, zabawki czy elementy wyposażenia wędkarskiego.

Od czasu do czasu trafiają się również przedmioty niebezpieczne, takie jak stare pistolety, amunicja, granaty, niewybuchy i niewypały. Takich znalezisk nie wolno dotykać ani wydobywać. Miejsce, gdzie na nie trafiliśmy, należy zapamiętać lub oznaczyć i powiadomić o nim odpowiednie służby, które je unieszkodliwią.

Zdarza się także, że na dnie spoczywają przedmioty o wartości historycznej, na przykład dłubanki, czyli łódki zrobione z pnia pojedynczego drzewa, ale też miecze i inne elementy uzbrojenia, ceramika czy wyroby z poroża. W takich przypadkach również niczego nie wyciągamy. Informację o znalezisku przekazujemy właściwym służbom lub archeologom podwodnym.

Jak sprząta się pod wodą?

Podwodne sprzątanie jezior nie polega jedynie na założeniu maski i wskoczeniu do wody. To aktywność, której mogą się podjąć jedynie osoby mające uprawnienia nurkowe. Można to porównać do konieczności uzyskania prawa jazdy przed wyjechaniem na drogę. Samo posiadanie samochodu nie oznacza, że możemy się nim poruszać. Musimy poznać odpowiednie przepisy, działanie pojazdów poruszających się po ulicach i zasady kultury jazdy. Nurkowanie rekreacyjne jest w dodatku sportem partnerskim. Do wody nigdy nie schodziemy w pojedynkę. Każdy z pary nurków odpowiada w ten sposób nie tylko za siebie, lecz także za bezpieczeństwo drugiej osoby – swojego partnera lub partnerki.

Ze sobą zabieramy przede wszystkim podstawowe wyposażenie, czyli butlę z gazem oddechowym (najczęściej jest to sprężone powietrze – takie, jakim oddychamy na lądzie), automat oddechowy, kamizelkę wypornościową, maskę, płetwy, kombinezon, komputer nurkowy i manometr (przrząd do kontroli poziomu gazu w butli). Do tego dochodzą rękawice, niewielka latarka oraz nóż lub inne narzędzie tnące, które może się okazać niezbędne, jeśli zaplączemy się w żyłkę lub linkę.

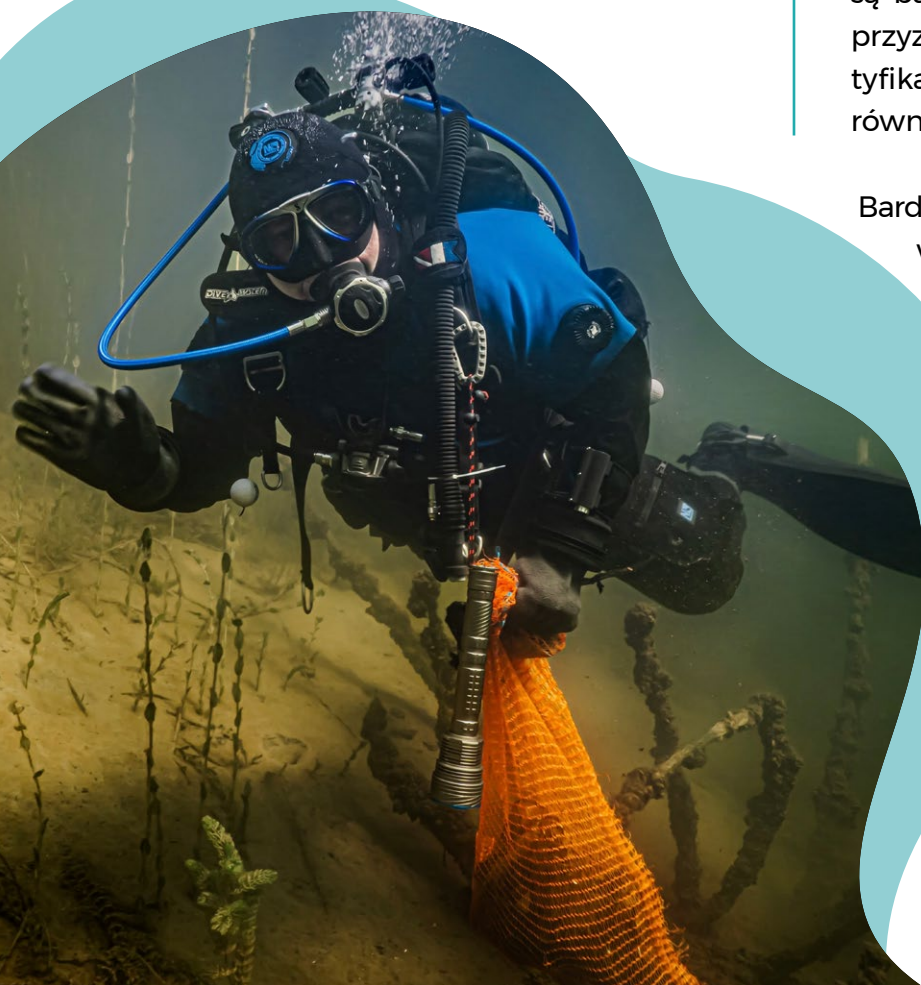
Według mnie przy sprzątaniu jezior rękawice powinny być obowiązkowe. Nigdy przecież nie wiadomo, co znajduje się pod warstwą mułu. Często pracujemy w dodatku przy bardzo ograniczonej widoczności i część śmieci odnajdujemy dosłownie po omacku. Nieraz wyciągałem z piachu skorodowane części metalowe czy obtłuczone kieliszki, którymi mogłem się pokaleczyć.

Konieczny jest również worek na śmieci. Powinien być transparentny, mocny i odpowiedniej wielkości – nie za duży ani nie za mały. Musi swobodnie przepuszczać wodę, ponieważ z każdym kolejnym odpadem jego ciężar rośnie, zwłaszcza gdy do worka trafia szkło lub metal. Dlatego właśnie podczas nurkowania trzeba stale kontrolować wagę śmieci i pamiętać, że zbyt ciężki worek może nam znacznie utrudnić zarówno samo nurkowanie, jak i wydobywanie znaleziska na powierzchnię.

Sam sprzęt nie wystarczy...

Każde jezioro jest inne. Różni się głębokością, temperaturą wody, klasą czystości i widocznością pod taflą. To właśnie widoczność często decyduje o stopniu trudności całej akcji. W jednych jeziorach wynosi ona kilka metrów, w innych zaledwie kilkadziesiąt centymetrów. Dlatego do sprzątań prowadzonych przy słabej widoczności najczęściej zapraszani są bardziej doświadczeni nurkowie, którym przyznano co najmniej stopień AOWD (certyfikat dla nurka zaawansowanego) lub równoważne uprawnienia.

Bardzo istotne jest też odpowiednie przygotowanie akcji. Trzeba wcześniej sprawdzić możliwość wejścia i wyjścia z wody, zdecydować, czy nurkowanie rozpocznie się z brzegu, z łodzi czy z pontonu, oraz zapewnić zabezpieczenie powierzchniowe. W tej ostatniej kwestii chodzi o to, że jeżeli po jeziorze pływają żaglówki, motorówki lub inny sprzęt wodny, miejsce nurkowania musimy odpowiednio oznakować. W wielu akcjach pomagają nam przy tym Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna, WOPR, policja czy harcerze.

Zanim nurkowie wejdą do wody, odbywa się tak zwany briefing. Osoba prowadząca nurkowanie – instruktor, *Divemaster* (przewodnik nurkowy, który doskonale zna zasady nurkowania; doświadczony, profesjonalny nurek), przewodnik lub lider grupy – omawia z osobami biorącymi udział w sprzątanii plan akcji. Określa kierunek płynięcia, maksymalną głębokość zanurzenia oraz czas, jaki nurkowie mogą spędzić pod wodą. Dzięki temu każda para wie, jaki fragment dna ma przeszukać i jak bezpiecznie wykonać powierzone im zadanie.

Po zanurzeniu partnerzy rozpoczynają systematyczne przeszukiwanie dna. Najczęściej akcje sprzątania prowadzone są do około 10 metrów głębokości, ponieważ właśnie tam znajduje się najwięcej pozostawionych przez ludzi odpadów. Nurkowie płyną w takiej odległości od dna, aby ruchami płetw nie podnosić dennych osadów. Wystarczy bowiem chwila, aby wzburzony muł całkowicie ograniczył nam widoczność.

Po znalezieniu śmiecia należy go ostrożnie wyciągnąć. Niektóre odpady są częściowo zakopane w mule lub zassane przez dno, przez co ich wydobycie czasami wymaga użycia większej siły. Następnie śmieć trafia do worka, który zostaje zabezpieczony, a nurek kontynuuje poszukiwania.

Wielu nurków po pierwszej akcji mówi, że podwodne sprzątanie przypomina zbieranie grzybów. Płynie się powoli, uważnie obserwując dno, a każdy kolejny znaleziony przedmiot daje satysfakcję i motywuje do dalszych poszukiwań.

Musimy również pamiętać, by przez cały czas kontrolować ilość pozostałego w butli gazu oddechowego, głębokość oraz czas nurkowania. Jeżeli worek zapełni się wcześniej, zwłaszcza ciężkim szkłem lub metalem, kończymy nurkowanie zgodnie z procedurami. Przekazujemy worek na brzeg i niejednokrotnie rozpoczynamy następne nurkowanie, by kontynuować sprzątanie.

Pomyśl, zanim wyrzucisz!

Mówi się, że takie śmieci, jakie znajdujemy w przydrożnych rowach, lasach czy na dzikich wysypiskach, można odkryć również pod wodą. Pół biedy, jeśli trafiły tam przypadkiem... Znacznie gorzej, gdy ktoś celowo wyrzuca do jeziora pełny kubel śmieci, bo liczy na to, że opadną na kilka metrów głębokości, gdzie nikt ich nigdy nie zobaczy, a jego problem zniknie.

Mam tylko nadzieję, że z czasem nasze akcje sprzątania zamienią się w nurkowania, podczas których zamiast worków pełnych odpadów będziemy podziwiać wyłącznie dziką podwodną przyrodę. To byłby największy sukces nas wszystkich!

Informacja o autorze:

Wojciech Zgoła jest redaktorem naczelnym magazynu „Perfect Diver”.

Zabawy dla dzieci

1. Co żyje w jeziorze, a czego w nim być nie powinno?

Cel: Uświadomienie dzieciom, że akweny są miejscem zamieszkania wielu organizmów i nie powinno być w nich śmieci.

Przebieg: Na środku sali nauczyciel rozkłada duży niebieski materiał lub arkusz papieru symbolizujący jezioro. Uczestnicy zabawy otrzymują obrazki przedstawiające różne elementy.

Przykłady ilustracji:

ryby, żaba, kaczka, trzcina, ważka, rak, grzybienie białe (lilia wodna), plastikowa butelka, puszka aluminiowa, bateria, reklamówka foliowa, opona, słoik, but.

Każde dziecko kolejno pokazuje swój obrazek i odpowiada na pytanie: „Czy to powinno mieszkać w jeziorze?”.

Jeżeli odpowiedź brzmi „tak”, odkłada obrazek do jeziora, jeśli „nie” – wrzuca go do przygotowanego pojemnika z napisem „ŚMIECI”. Na zakończenie dzieci odpowiadają na pytania:

- Dlaczego ryby nie lubią śmieci?
- Co możemy zrobić, żeby zwierzęta w jeziorze były „szczęśliwe”?
- Kto pomaga sprzątać jeziora?
(Przedstawienie zdjęcia nurka podczas akcji sprzątania i nawiązanie do artykułu *Zanim nurek zacznie zbierać śmieci pod wodą*).

2. Mali ratownicy

Cel: Pokazanie, że nawet z pozoru drobne działania mają znaczenie dla ochrony akwenów.

Przebieg: Nauczyciel rozdaje dzieciom kropelki wody do pokolorowania, a następnie opowiada krótką historię:

„Kropelka Wody płynęła przez rzekę do jeziora. Po drodze spotkała wiele roślin i zwierząt, lecz także śmieci pozostawione przez ludzi. Poprosiła dzieci o pomoc, aby śmieci nie dostały się do jeziora”.

W różnych miejscach sali są rozmieszczone śmieci, które **nie mogą** dostać się do jeziora (na przykład plastikowa butelka, puszka aluminiowa, reklamówka foliowa, plastikowy kubek, zmięty kawałek papieru), oraz obrazki zwierząt i roślin wodnych (pałka wodna, trzcina, kaczeńce, żaba, ryby, ważka, kaczka, łabędź itp.). Dzieci, poruszając się przy muzyce, zamieniają się w **Ratowników Wody**. Na sygnał zbierają tylko śmieci i odkładają je do odpowiednich pojemników. Po zakończeniu zabawy nauczyciel pokazuje obrazek czystego jeziora i pyta:

- Co się zmieniło?
- Komu teraz będzie się lepiej żyło?

Na koniec dzieci prezentują swoje kropelki wody i wspólnie wypowiadają hasło tegorocznej Akcji: **„SOS dla wody! Niech będzie wolna od śmieci!”**.

Zadania do artykułu

Bogactwo akwenów. Wodne skarby Polski

1. Wodne memory

Uczniowie zapoznają się z artykułem, a następnie dopasowują nazwy akwenów do opisów. Przykładowo:

- Wisła – najdłuższa rzeka Polski;
- Śniardwy – największe jezioro w kraju;
- Hańcza – najgłębsze polskie jezioro;
- Morze Bałtyckie – morze, do którego mamy dostęp;
- mokradła – naturalna gąbka kraju, zatrzymująca wodę.

Pytanie na koniec:

Który akwen najbardziej pomaga podczas suszy? Dlaczego?

2. Mapa wodnych skarbów Polski

Na konturowej mapie fizycznej Polski uczniowie odszukują i zaznaczają akweny wymienione w artykule:

- Wisłę,
- Odrę,
- Wartę,
- Bug,
- Narew,
- San,
- Śniardwy,
- Hańczę,
- Morze Bałtyckie.

Następnie odpowiadają na pytania:

- Gdzie znajduje się najwięcej jezior w Polsce?
- Dlaczego mokradła nazwano w tekście „naturalną gąbką”?

3. Prawda czy fałsz?

Cel: Poszerzanie wiedzy o zasobach wody w Polsce, rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem i argumentowania swojego zdania.

Uczniowie zapoznają się z artykułem, a następnie oceniają zdania według następującego schematu:

- **Prawda** – podnoszą niebieską kartkę lub robią krok do przodu.
- **Fałsz** – podnoszą czerwoną kartkę lub robią krok do tyłu.

Po każdym zdaniu wybrana osoba uzasadnia swoją odpowiedź, odwołując się do informacji z tekstu.

Zdanie	Prawda/Fałsz
1. Najdłuższą rzeką w Polsce jest Wisła.	Prawda
2. Polska ma niewiele jezior w porównaniu z innymi krajami Europy.	Fałsz
3. Największym polskim jeziorem są Śniardwy.	Prawda
4. Najgłębszym jeziorem w Polsce są Śniardwy.	Fałsz
5. Morze Bałtyckie ma znaczenie tylko dla turystyki.	Fałsz
6. Mokradła pomagają zatrzymywać wodę i ograniczać skutki suszy.	Prawda
7. Małe oczka wodne i stawy nie mają większego znaczenia dla przyrody.	Fałsz
8. Polska należy do krajów o jednych z najniższych zasobów wody na mieszkańca w Europie.	Prawda
9. W Polsce susza występuje coraz częściej.	Prawda
10. Każdy akwen pełni inną, istotną funkcję w przyrodzie.	Prawda
11. Rzeki są ważne tylko dlatego, że można po nich pływać.	Fałsz
12. Jeziora są miejscem życia wielu gatunków zwierząt i roślin.	Prawda
13. Mieszkaniec Finlandii ma do dyspozycji mniej słodkiej wody niż osoba mieszkająca w Polsce.	Fałsz
14. Jednym ze sposobów ochrony zasobów wodnych jest budowa zbiorników retencyjnych.	Prawda
15. Polska jest krajem pustynniejącym.	Prawda
16. Bałtyk wpływa na klimat znacznej części Polski.	Prawda
17. Wszystkie jeziora w Polsce znajdują się na Mazurach.	Fałsz
18. Ochrona wody jest ważna tylko dla ludzi.	Fałsz
19. Rzeki pomagają odprowadzać nadmiar wody podczas intensywnych opadów.	Prawda
20. Każda kropla wody jest cenna.	Prawda

Zadania do artykułu

Zanim nurek zacznie zbierać śmieci pod wodą

1. Co znalazł nurek?

Grupy otrzymują ilustracje lub karty z nazwami różnych przedmiotów wymienionych w artykule *Zanim nurek zacznie zbierać śmieci pod wodą*.

Na przykład:

- telefon,
- bateria,
- słoik,
- miecz,
- granat,
- puszka aluminiowa,
- plastikowa butelka,
- zabawka,
- dłubanka,
- okulary.

Muszą przyporządkować je do trzech kategorii:

- A.** Można usunąć podczas sprzątania.
- B.** Nie wolno ruszać – trzeba powiadomić odpowiednie służby.
- C.** Trzeba zgłosić archeologom.

Po uporządkowaniu przedstawiciele grup uzasadniają każdą decyzję.

2. Zostań organizatorem akcji nurków

Grupy przygotowują plan akcji podwodnego sprzątania jeziora, kierując się pytaniami:

- Kto bierze udział w akcji?
- Jaki sprzęt jest potrzebny?
- Jakie są zasady bezpieczeństwa?
- Kto zabezpiecza akcję?
- Co zrobić z niebezpiecznym znaleziskiem?

Następnie porównują swój plan akcji z opisem zawartym w artykule, wskazują podobieństwa i różnice oraz wspólnie formułują „5 zasad bezpiecznej akcji podwodnego sprzątania”.

3. Śmieci mają swoją historię

Każda grupa wybiera jeden rodzaj odpadu spośród podanych:

- bateria,
- plastikowa butelka,
- puszka aluminiowa,
- reklamówka foliowa,
- telefon.

Następnie opracowuje krótką historię „życia śmiecia” według schematu:

- Jak trafił do jeziora?
- Jak długo może tam pozostać?
- Komu szkodzi?
- Jak można było temu zapobiec?

Na zakończenie każda grupa dopisuje ostatnie zdanie swojej historii, rozpoczynające się od słów: „Mogłem nigdy nie trafić do jeziora, gdyby...”.

Uczniowie odczytują swoje zakończenia i wspólnie zastanawiają się, jakie codzienne zachowania ludzi mogą zapobiec zanieczyszczeniu wód. Później każda grupa formułuje jedną zasadę, której przestrzeganie mogłoby przeciwdziałać opisaney historii. Wszystkie reguły wspólnie tworzą „**Kodeks przyjaciela czystej wody**”, który może zostać wykorzystany podczas szkolnej akcji sprzątania.

4. Nurkowy quiz

1. Ile waży pusta aluminiowa puszka pod wodą?

ODPOWIEDŹ: Prawie nic! Dzięki powietrzu znajdującemu się w środku jest bardzo lekka, a często wręcz „chce” wypłynąć na powierzchnię.

2. A ile waży szklana butelka pod wodą?

ODPOWIEDŹ: Znacznie mniej niż na lądzie, ale nadal jest ciężka, dlatego worek pełen szkła szybko staje się trudny do wyniesienia na brzeg.

3. Jak szybko porusza się nurek?

ODPOWIEDŹ: Zwykle z prędkością około 2-3 km/h – to mniej więcej tempo spokojnego spaceru.

4. Dlaczego nurek nie płynie tuż nad dnem?

ODPOWIEDŹ: Bo ruch płetw wzburza muł i w kilka sekund nurek może całkowicie stracić widoczność.

5. Dlaczego nurkowie schodzą do wody parami?

ODPOWIEDŹ: Bo partner jest najważniejszym „elementem” bezpieczeństwa pod wodą.

6. Ile czasu może trwać jedno nurkowanie podczas sprzątania?

ODPOWIEDŹ: Najczęściej od 30 do 60 minut. Zależy to od głębokości wody, jej temperatury i ilości gazu w butli.

7. Co zrobić, gdy pod wodą znajdziesz granat lub niewybuch?

ODPOWIEDŹ: Nie dotykać! Należy zapamiętać miejsce i poinformować o nim odpowiednie służby.

8. Co rozkłada się dłużej: papier czy plastikowa butelka?

ODPOWIEDŹ: Plastikowa butelka. Jej rozkład może trwać nawet kilkaset lat.

5. Liczymy dla czystej wody!

1. Jeśli nurek płynie z prędkością około 3 km/h, to ile metrów przepłynie w ciągu 20 minut?

ODPOWIEDŹ: Około 1000 metrów.

2. Podczas akcji 20 nurków zebrało po 8 kilogramów śmieci. Ile kilogramów odpadów wydobyli łącznie?

ODPOWIEDŹ: 160 kilogramów.

3. W worku znalazło się 18 puszek, 12 butelek plastikowych i 5 szklanych. Ile sztuk śmieci zebrano razem?

ODPOWIEDŹ: 35.

4. Nurek zamierzał spędzić pod wodą 42 minuty podczas sprzątania. Po 18 minutach jego worek był już w połowie pełny. Po ilu minutach od rozpoczęcia nurkowania minęła połowa zaplanowanego czasu?

ODPOWIEDŹ: 21 minut

PATRONAT HONOROWY

PREZYDENT
MIASTA OPOLA
ARKADIUSZ WIŚNIEWSKI

Patronat Honorowy
PREZYDENT
MIASTA GDYNI
Aleksandra Kosiorek

Partner logistyczny

OMODA | JAECCO

Partnerzy medialni

głosnauczycielski

PERFECT
DIVER

Partnerzy instytucjonalni

POZnań*

WFOŚiGW
POZNAŃ

Woliński
Park Narodowy

Partnerzy

sare

fundacja
LEROY
MERLIN

Kappahl

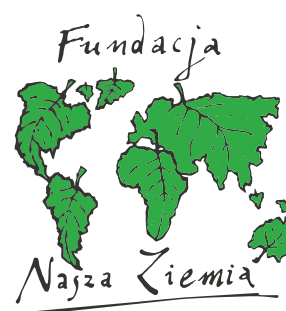

SEPHORA

Sprzątanie

świata

Koordynator Akcji Sprzątanie świata – Polska

Fundacja Nasza Ziemia

Zarząd Fundacji Nasza Ziemia
Stanisławowska 47, 54-611 Wrocław

www.sprzatanieswiata.pl
akcja@sprzatanieswiata.pl